

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

un an 20 cor.

șase luni 10 cor.

tre luni 5 cor.

pe o lună 2 cor.

N-ri de Duminică pe an 4 cor.

pentru România și străinătate pe an

40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garnoad: prima dată la
ban; a doua oară la 1/2 ban; a treia
oară 1/3 de fiecare publicareAtât abonamentele, cât și inserți-
unile sunt a se plăti înalate în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate

Inserții deosebite nu se primesc

Momente politice.

Dacă unde-va, de bună seamă politica în urma caracterului ei multicolor represintă multe momente, cari vrând-nevrând își aștepte multe momente de gândire. Deși nu trăim în o epocă ca și cea romană, greacă, când fiecare cetățean își considera o strictă datorie a lua parte activă în politica zilnică, deși o mare parte din cetățeni ori-cărui stat, în urma aplecărilor, în urma ocupațiunii, ori educației devenită o a doua fire, în mod necesar e subtrasă din activitățile politice zilnice, e incontestabil, că sunt momente, când totuși trebuie să facă politică.

Și aceasta nu vreau să o refer numai în vremuri, cari decid soarta popoarelor, în timpuri de restriște, ori de sguduiră internă, ci la anumite răstimpuri chiar când înmăneste pocea cea mai complectă.

Marele imperiu al colosului dela nord s-a lăsat până la cealaltă e azi zguduit pe temelie de evenimente în parte neprevăzute. Că așa va fi, se putea ști din toate semnele de până acum. Nesuccesul armelor rusești în extremul orient, nesuccesul în contul guvernământului autocrat, lipsa o lege firească a istoriei va duce să nu se va mai continua — la schimbarea și politicii interne a Rusiei. E o lege de căci, că ori-ce stat basat pe autocrație va cădea pe acea cale până când se va dovedi, că știe și poate folosi ori-ce prilej pentru susținerea puterii. Indată ce se dovedește neputincioasă o așa politică autocrată, ea fi măturată de furia poporului nemulțu-

mit și se constituie un stat cu instituții moderne. Ori-ce stat întemeiat pe cuceriri se susține ca atare, până-ce i-se pun granițe naturale. Japonezii au făcut aceasta, au pus ori vreau să pună hotare expansiunii rusești și Rusia așa căpătându-și vrând-nevrând hotarele, va trebui să ia o altă politică, o politică de consolidare înlăuntru. Și atunci vom avea a face cu o Rusie constituțională.

Așa schimbare poate aduce japonismul în politică.

Dar așa momente sunt rari pentru orice popor și ele schimbă nu numai politica unei țări, ci a unui concert de popoare. Căci față de o așa Rusie în mod natural trebuie să se schimbe și politica popoarelor ei vecine. Ba, ce e mai mult. Numai preluțiile unei așa politici provoacă nuanse în politica generală.

Sau, ca să luăm un cas mai recent, mai cunoscut și poate altcum comentat, ori prezentat lumii. S'a dovedit în războiul ruso-japonez, că de succesele artileriei depinde soarta unei bătălii în cele mai multe cazuri. Și dacă în Franța și aiurea în decursul războiului bur-anglo, s'a vădit, că o infanterie mobilă poate decide soarta unei încăerări, ori lupte, la noi în Austro-Ungaria japonismul a adus cu sine sporirea artileriei. O Rusie legată cu atât de multe interese în Extremul Orient, în Balcani foc aprins de bandele bulgare și incapacitatea Turcilor de a stavili conflictul unei încăerări în peninsula cu atâtea vulcani politice — totul a făcut pe Austro-Ungaria să se pregătească. De oare-ce cercurile vieneze pe altă cale nu se putea înțelege la aceasta

cu parlamentul certăreț de aici, le-au făcut o concesie națională. Și iată honvezimea își are artileria sa în Ungaria. — Sunt momente politice acestea, preocupă însă mai mult numai pe anumite cercuri, rutinate și rafinate în ale politicii. Mulțimea pentru așa lucruri face demonstrații, să afirmă cum poate, apoi se liniștește, S'ar putea numi acestea momente poetice în dezvoltarea psihologică a mulțimei.

Dar' ea ca atare poate face politică activă, căci atunci, când merge la urnă să hotărască soarta țării, ori viitorul poporului, căruia aparține alegătorul, da, atunci să face politică. Că e silit s'o facă așa, ori că de bună voe să pune pe sine în cumpăna viitorului seu propriu — nu impoartă. E vorba că atunci mulțimea alegătorilor face politică, care poate fi nefastă pentru guvern, cum a fost și pentru guvernul Tisza. Nici scandalurile din dietă, nici demonstrațiile la cuțit, nici silințele unei opoziții destul de puternice pe cale parlamentară nu l-a putut trânti. L'a măturat dela guvern însă imediat politica mulțimii.

Și tocmai în cazul de față s'a dovedit că mulțimii nespun de bogă în sensații. Că guvernul strășnicului Tisza a intrat și prefăcut în minoritate parlamentară și atât de faimoasa partidă guvernamentală.

Pentru noi, care dela un guvern independent numai la mai bine nu ne putem aștepta, a fost ultimul moment, când cu succes mai puteam să ne strîngem șirurile. Ear' conferința din Sibiu a înțeles aceasta — în asta-i stă însemnătatea istorică. (M.)

Viitorul apropiat al Rusiei.

• (Urmare și fine).

În timpul din urmă s'au adăogat și alte noi motive puternice pentru curentul contra dinastiei. Cercurile curței și în ale înaltei aristocrații s'au făcut răspunzător de războiul care a adus o atâtă rușine „glorioaselor“ arme rusești și onoarea războinică a nobilimei. Lipsite fiind de ori-ce înțelegere a istoriei, aceste cercuri fac tocmai din această cauză cu înverșunare răspunzător pe țar și pe tot ce s'a petrecut în numele seu în armată, în țară, în administrația de stat și cea financiară. Asistența ochilor săi a fost trântit la pământ statul general, acest copil favorit al generalului Morducev. În timpul regimului său, meritoasa veche țară a fost ocupată de marinarii educați în sistemul fantezist al „examenului de marinari“. În timpul regimului său începu comedia legislației sociale și în paguba țaranilor și a proprietarilor de moșii s'a grămădit un fond de bani care nu e decât în folosul negustorilor mici și mari. De numele lui Nicolae II e legată politica șovăielilor și a lașității, a apăsărilor polițienești și a masacrului brutal. Cercurile supărate din înalta aristocrație urăsc numai pe Nicolae; pantru toate căpăcatele strămoșilor lui imperiali se imploră numai în susupra lui pedeapsa lui Dumnezeu.

Fără voie vine în minte tristul mijloc de avarare camarila curței s'a folosit mai mult decât o dată pentru a trimite la veșnică odihnă pe tiranii răzgisiți de ea. În cazematele Schlüsselburg-ului s'au lăncezit numai „rebelii“ din sinul nobilimei și din popor. Această închisoare a văzut și prizonieri încoronați, cari, în celulele murdare și

recei de acolo au murit de cuțitul asasinilor plătiți. De asupra palatului Michailowsky din Petersburg plutește până acum umbra nebunului împărat Pavel, sugrumat prin trădare de cătră demnitarii săi în înțelegere cu membrii familiei sale și cu consimțământul tacit al fiului și moștenitorului său Alexandru I. Sfirșitul acesta a influențat fără îndoială în chipul cel mai trist soarta imperiului. Dacă într'un colț secret al palatului de iarnă trădarea lașă și mizerabilă dela curte a tras pumnalul, aceasta trebuie privită cu groază, căci în rîndurile luptătorilor pentru drept și libertate s'ar putea amesteca cei ce umblă după intrigă ticăloase și după interese strănte dinastice. Dorim din tot sufletul lui Nicolae să trăiască până în ziua răsunării poporului, să asculte din gura lui sentința marelui tribunal și să primească din mâinile lui coroana sau exilul.

O altă posibilitate pentru răsturnarea absolutismului ar fi o revoltă militară sau un prononciament. Chiar istoria cea mai recentă a Rusiei înregistrează izbucniri de revolte militare. Nobilimea rusă ca și militarii ruși, n'au format nici odată o castă de Junkeri închisă, străină poporului.

Până acum trăiește în societatea rusă amintirea sfântă despre eroica revoltă a Dekabriștilor (14 Decembrie 1825) când o parte a regimentelor gărzii imperiale a încercat, prin armata devotată revoluționarilor, să smulgă cu sabia și cu tunul dela Nicolae I, o constituție. Încercarea aceasta n'a reușit, de oare-ce reșcuții au cruțat pe țar care era cu totul în puterea lor, au tratat cavalereste familia imperială și astfel au făcut posibil lui Nicolae I. să-și adune par-

tizanii și să înăbușe revolta. De pe atunci încă s'a manifestat caracteristica revoluționarilor ruși, care în ciuda teroriștilor, domină și mișcarea pentru libertate de acum: Rușii sunt gata să ucidă pentru libertate, dar nu voesc să moară din cauza ei. Bine înțeles că Nicolae I a spânzurat pe inimoșii săi adversari sau i-a trimis la muncă zilnică în Siberia. Dar în timpul lui s'a mai întâmplat o revoltă militară. A fost revolta coloniilor militare, create după planul lui Arakceiev, cu scopul de a face din soldați muncitori cari aveau să lucreze pământul după sunetul tobei, să petreacă, să iubească, să trăiască și să moară după comandă. Revolta aceasta n'a avut decât o însemnătate locală. Până în ultimul timp numai e de înregistrat o revoltă analoagă cu a Dekabriștilor. Dar granatele ce s'au tras acum câte-va zile asupra țarului din artileria de gardă este un semn amenințător al înverșunării în armată contra autocratului rus, un semn evident că există o conjurație militară contra dinastiei domnitoare.

Credem totuși că spiritul disciplinei militare moderne își va îndeplini opera și regimentele gărzii cari constau din soldați tineri sub comanda unui corp ofițeresc divizat politicește, nu va îndeplini ceea ce cutezaseră Dekabriștii. Numai într'o privință armata modernă rusă poate juca un rol Soldații pot renunța cu dispreț la serviciul polițienești, cari murdăresc uniforma, ea poate refuza să-și împrumute sabia pentru oprirea poporului, pentru omorirea femeilor lor cari plâng, a copiilor lor cari flămînzesc. Nu în zadar armata modernă numai e azi nimic alt-ceva decât poporul sub arme. Cunoaștem cazuri în

Adunări electorale.

— Raport special. —

Asad, 6 Febr. n.

S'a zis în mai multe rânduri și nu din o parte, că neamul nostru e greu a-l însufleți, că inima lui rar ori anevoios poți s'o electrizezi cu vorbe, cu puterea convingerei. — Eu unul afirm: nu poate fi o caracterizare mai nedreaptă, e o opinie făcută de unii, cari nu numai, că nu ne-au cercetat pulsul inimei mai de aproape, dar nici, că ne cunosc, decât din nume, pe când știut e, că fiind cu cine-va mai în fiecare zi și-nzădar vei cerca să-i cunoști adâncul inimei, vivacitatea pulsului, ori anemia de temperament, îndată ce-ți presintă sufletul acoperit de zăbranicul vicleniei, ori antipatiei dresate, îți va fi cu neputință să de răsbești și deșcoși s'asa destul de încurcatele ițe sufletești. De aceea opinia de mai sus provine ori din incapacitatea a percepției psihologice, ori din superficiale senzații avute dela obiecte de examinat ca atare. Nu; neamul nostru e unul din cele mai însuflețite, cele mai curate și cele mai convingibile nații. Să nu credeți, că hiperbolizez.

Adunările ținute la Nadab și Socodor mi-au făcut o impresie atât de mare, că sub impresia unor lucruri cetite în sara trecută mi-se părea, că văd pe vechii Quiriți în adunările lor din cari plecau decizi și setoși de biruință contra dușmanului. Alegătorii români vor merge la urnă și vor dovedi, că Român numai cu Român ține.

Termometrul însuflețirii era ridicat sus de tot peste zero. Și ceea-ce e principal: radia de pe fețele tuturor însuflețirea adevărată, neprihănită pentru sfânta cauză comună a națiunii. Trebuie să crezi că care în direcțiile în date aritmetice sigure a socoti neprihăna sufletelor, că va fi așa mare succes.

Nadab, Socodor!... pentru totdeauna veți fi pentru mine izvor de amintiri dulci, plăcute. Imi par așa de eterice, așa m'au susprins cele trăite, că abia pot să-mi viu în fire. Cutremurul de însuflețire, fiorii entuziasmului să țin încă de mine. Pur-că-i

cari ofițeri ruși au preferat să se sinucidă decât să pornească cu arma în contra demonstranților pe când soldații, la rândul lor, au refuzat să tragă asupra țeranilor și a muncitorilor. Mie însu-mi mi s'a istorisit despre un tânăr ofițer de gardă, care toată noaptea a stat de pază cu revolverul în mână, cu intenția să-și sboare creierii în cazul când ar fi trimis în contra răsculaților. Ni s'a istorisit despre un șir întreg de regimente de infanterie cari din punct de vedere politic prezintă așa de puțină încredere încât nu se poate conta de loc pe ajutorul lor pentru înăbușirea mișcării revoluționare printre muncitori și studenți. Și nu în zadar spun ziarele că s'a ordonat aducerea la Petersburg a câtor-va detașamente de cavalerie din Peterhof și o întregă divizie din Reval... Mai e de adăogat că printre soldații din gardă domnește o mare ură în contra poliției, care spionează și în armată, pe când ofițerii de gardă tratează cu dispreț pe toți colegii lor, cari se vînd guvernului pentru lefuri mari și se pun în serviciul poliției politice.

Despre teroriști nu vorbim aici. Ei pregătesc revoluția, dar n'o fac. Revoluțiile le fac numai masele populare. Și în Petersburg armata revoluționară e pregătită de mult de luptă. Fabricile și industriile Petersburgului au mărit-o, situația insuportabilă a unei morți încete și chinuitoare, care se chiamă munca proletarului rus, au împins-o în stradă. Bine pregătiți, pășesc acești lucrători în lupta politică și socială: așa de multă mânia și mizerie se ascunde în inimile lor. Oțeliți de tot felul de năcazuri și arbitrar, ei poartă în mâinile lor arma puternică a disperării negre, așa că nici tunurile nu sunt în

văd: mulțime, de abia o putea-i măsura cu ochii în dimensiunile sale, bătrîni cumiți la grai și port, cu căciula în mână așteptau cu nerăbdare, nițel nervoși de o dragă curiozitate, ori-ce vorbă, ce li-s'a spus. Ear tinerii în grabă făceau să răsune atmosfera de «să trăiască».

Ce și vreau să zic? Vreau să zic, că asta e o însuflețire, ce durează, nu e un val, ce produs de un puhoi de torent trece, ci e un rîu de munte, vecinic tînăr, murmurător, cu cascade atrăgătoare.

Dar oare cum a și fost?

Era o vreme, ce zăpăzise drumurile; cerul mohorît, acoperit cu nori, cari abia așteptau să vadă, cât de înalt sunt puși dela noi cei terestrii. Pe drum numai veselie. Mă întreabă cineva pe drum: «Crezi dta, că vom răuși?». De bună seamă, zic. Poporul nostru e atât cuminte, că, dacă știe, că cineva să interesează de el, dacă e convins, că-i vrea binele e gata a te spijini, mai ales, că e vorba de un om, așa cunoscut, ca dl Russu-Șirianu. Numai cu vremea asta nu știu, cum va fi». — «Crede-mă, dle, vom avea o primire foarte frumoasă, ba chiar impunătoare».

Și lucrul așa a și fost. (Va urma).

Casa habsburgică și familia Kossuth.

«Munte cu munte se întănesc, dar om cu om!» zice cu atîta competență poporul nostru. Cine ar fi crezut vrodată, că M. Sa monarhul nostru va sta de vorbă, ba va cere sfat și bunăvoință dela urmașii lui Kossuth? Și lucrul e pe gata să se înlămple. Soartea ori-cărui guvern liberal o va hotărî partida independentistă în vremea stării ei numerice și materiale ca membrul. Conte Andrassy nici o săptămână nu ar putea funcționa în parlament fără bunăvoința independentiștilor. Scenă curioasă pentru d-nii guvernamentali! Roata s'a întors rău pe seama D-Voastră! Ori-ce guvernamental va putea vorbi de acum înainte numai cu bilet de liber drept de vorbire dat de direcția independentistă.

stare a opri înaintarea acestei armate a mâniei populare, a acestor martiri ai muncii și ai exploatării fără milă. Oamenii aceștia nu se vor teme de moarte, căci viața pentru ei n'are valoare. Tot este mai bine a muri în patrie decât pe câmpurile, depărtate ale Mandșuriei. Îi vine cui-va mai ușor a primi în inimă un glonț rusesc decât a fi ciuruit de șrapnele japoneze. Este mai cinstit a stropi cu sângele său ferbinte drapelul libertății Rusiei, decât a lincezi în fabricile Petersburgului sau în tranșeele Mukdenului. Se pot strînge sute de mii acești eroi fără ocrotire, cari tocmai ca o avalanșă sporesc prefăcându-se în mase tot mai mari, cari cu forță elementară se aruncă în stradă, se grămădesc în jurul drapelului omului liber și al poporului liber, și cu putere neînfrîntă se avîntă în stradă, spre țar, spre urmașul lui Mihail, pe care poporul și-l alesese țar, la suveranul uns din grația preoților și a biurocraților, spre a-i cere socoteală ce a făcut cu munca poporului, cu forța poporului, pentru ce a jertfit sînțenia păcii poporului cu care poate răsplăti mii de vieți, rușinea Rusiei în fața întregii lumi ruina generală. Dar nu! Nu cu aceste cereri se duc masele populare.

Ele nu și-au pierdut încă credința în umanitatea stăpînitorului lor. Ele se duc la palat, nu ca să pretindă, să judece și să omoare. Ele speră că el va înțelege chinurile poporului și se va vîna de adevărul îngrozitor al suferințelor poporului... Ele n'au alte arme afară de dreptatea cauzei lor. Ele cer o reprezentanță populară, de oare-ce fără aceasta nu există nici lege. Ele vreau seut pentru munca lor, căci lu-

Ear armata comună și alte instituții mune ar trăi în vechea lor formă nesoperând prea îndurata grație independenței. Ear Maiestatea Sa trebuie să primească audiență pe Francisc Kossuth și să-i cedeze înțeleptul sfat.

Numele lui Kossuth a fost pentru țara noastră o fantasmă prigonoitoare dela început domniei împăratului-rege Francisc Iosif.

Înainte de a urca tronul Francisc Iosif atunci archiduce și moștenitor presumpțiv era idealul lui Ludovic Kossuth. Făcuse presiune asupra lui și ortacilor prin călătorii și vorbe, cu cari deschisese o dietă în fața monarhului Francisc I.

Când se sui pe tron, lucrurile se schimbaseră, antagonismul ajunsese acolo încît monarhul de azi începu domnia în fața autocrat. S'apoi veni revoluția... veni declarația dela Dobritin și după ea la Glogos. Kossuth fusese capul și mentorul revoluției celei mai antidinastice.

Și habent sua fata regna... Ear monarhul nostru va cere sfat și bunăvoință dela fiul căpeteniei revoluției din 1848.

Alegerea de deputat din cercul Cristian.

— Raport special. —

De giaba ași cerca să descriu cu entuziasmul, ce a cuprins sufletele alegătorilor cu cuget și cu inimă românească din jumătate românesc, jumătate săsesc al Cercului, n'am maestrie s'o fac aceasta. Ar fi să mor peana în extaz, dacă mi-e permisă și nu în cerneală, ca să pot spune cu sinceritate ceea-ce simția fiecare alegător după învierea strălucită, ce am secerat-o noi, alegătorii din cercul Cristian, scoțind biruitor pe iubitul și pe patricul nostru candidat, Dr. N. Comșia. În fapt, poporul român are mai mult cuget și putat național. Vestea asta o vestim lumii mânești. N'am trimbițat înainte, că vom să triumfăm cu candidatul nostru, sincer și turisim, pentru-că eram pesimiști, ne îndreptăm în reușită. Mulți alegători de ai noștri erau prin România și pe aiea în afaceri negre și resti și nu se credea să se poată forma o revoluție. Dar la vestea, că în 31 Ianuarie va alege deputat la Cristian și că între candidați și fiul ținutului nostru, lăsat-au toate și au grăbit acasă.

crătorii, femeile și copii lor voiesc să trăiască sau să moară...

Dar țarul nu le dă ascultare. El nu vede că în dosul pașniciei petițiunii a supușilor ascunde o mișcare ce nu mai este așa de pașnică, așa de umană și de legală; în negura torului se arată deja conturile prabușirii revoluției militare. Vicleana intrigă dinastice sapă cărările prin dedesubturile palatului roare triumfătoare, setoasă de resbunare, teste sfârșitul ticălos pentru favoriți și Revoltele naționale din Polonia și Caucaz nîntă țeara și poporul; după războiul cu Japonia statele vecine cu gren vor mai privi cu încredere obișnuită la Rusia slăbită și umilită. Pe prestigiului în Răsărit este deja acum umplinit, Țarul Nicolae va plăti scump refuzul a da satisfacție poporului său pașnic și gînditor. În sfîrșit o invazie străină va desăvîrși acțiunea și a început înlăuntrul anarhia și despotismul solut

H A Z.

Chestiunea Orientului.

— Tată, de ce cerul e așa de roșu și de călduros?

— Pentru-că vine din Orient... E un val de sângele vărsat acolo?

*

Să întănesc doi prieteni.

A.: Ah, dragă, ce veste lugubră!... spus, că erî și-ai înmormântat soția.

B. (trist): Ah! pardon... atunci ar fi fost

Cum nu s'ar fi spulberat îndoiala noastră, văzând, că rând pe rând, alegătorii noștri îndepărtați vin acasă? Am devenit încredători. Se apropia ziua triumfală, cea zi de veselie plină. Poporul curgea la Seliște, centrul românesc din acest ținut, în dimineața zilei de alegere. Și s'au strâns voturi cum n'am gândit și biruința noastră semnele zilei ni-o prevesteau. Cu muzica 'n frunte am plecat voioși ca șoi-mul cel ușor, ce zboară de pe munte, noi alegătorii români ai cercului Cristian în spre locul de alegere. Cerul era învălțat cu nori, dar o zare de lumină, o zare zimbătoare ni-se arată dinspre Turnu-roșu, zare, ce era îndepărtare, venită din scumpul cer al „Tării“, zare prevestitoare de biruință. Inveseliți, că și natura e cu noi, ajungem la Cristian. Era trecut de 9 ore. Când am văzut atâta lume românească, nădejdea caldă 'n noi creștea, precum creștea de rece gândul în potravniciul nostru. S'a început votarea și cu cât treceau ceasurile, cu atât sufletul în noi se înveselia, prevăzând încă de pe la amiază izbânda noastră. Târziu, seara la 8 ore ni-s'a comunicat rezultatul. Când li-s'a comunicat Românilor, că au biruit cu 29 voturi mai multe, considerând raportul mic dintre numărul alegătorilor români și sași, un extas la culme a cuprins inimile alegătorilor, a acelor neînfricați soldați, cari ore așteptaseră rezultatul alegerii afară sub cerul liber în timp de iarnă.

Ca un fulger s'a răspândit vestea, că noi am triumfat, la nebulie s'a ridicat extasul, s'a-mi iertată fraza, și 'n stradă pe zăpadă în o horă, în o mândră horă românească s'au prins feciorii noștri și printre ei bătrânii cu iarna vieții 'n plete, dar cu tinerența 'n suflet... Apoi în câte-va cuvinte din totul inimii pornite, alesul a salutat izbânda alegătorilor și a neamului românesc, ear nu „a sa“. Cu muzica din Brateiu în frunte, cântând marșuri românești, alegătorii români au plecat la școala română din Cristian, de unde într'un frumos conduct de săniș au luat drumul spre Seliște.

Nu pot, măestrie de poet să am, nu pot spune cu vorbe primirea, ce ni-s'a făcut la Seliște. Răsuna văzduhul de strigătele de „să trăiască Dr. N. Comșia“, cari nu mai conțenau. Conductul de torțe s'a oprit în piața Seliștei. O cântare însuflețitoare, un vivat tinărului și entuziastului nostru deputat și am plecat la școală, unde s'a servit o cină pentru alegători.

Cum au vorbit la masă Dr. M. E. Cristea, Dr. I. Stroia, Dr. I. Suci, Dr. Alex. Vaida-Voevod, Dr. A. Crăciunescu, L. Tritean, deputatul nostru ș. a. nu-mi trece prin gând s'o spun, căci nu pot; entuziasmul vorbitorilor a înălțat pe alegători dincolo de extas și pare că eu mai eram noi, poporul vitregit de soarte, ei un popor de împărați, care dorește, vrea, pretinde să trăiască ca atare în această țară. O sară mai fericită ca aceasta n'am avut noi, Români din margine, • sară, în care se cunoaștem dorințele poporului român din „guri de aur“.

Vestim poporul român, că nu-i numai a noastră biruința, ci-i a neamului întreg, ear cercul nostru mândru de persoana aleasă vestește românii puterea sa de viață.

Trăiască deputatul nostru Dr. N. Comșia, în care nădejdea toată ne-o punem și munca sa din parlament fie aducătoare de folos pentru întreg neamul nostru. *Til. Isca.*

„ISTORIA LUI ȘTEFAN CEL MARE“

DEN. IORGA, ÎNAINTEA TRIB. DIN BRAȘOV.

— Reproducere din „Gazeta Transilvaniei“.

„Istoria lui Ștefan cel Mare pentru poporul român“ de N. Iorga, apărută vara trecută în tipografia „Minerva“ s'a trimis imediat după apariția sa la câte-va librării și particulari din Transilvania. N'a trecut mult însă, și ministrul de comerț r. u. (Hieronymi) a detras debitul postal pentru această carte, ear exemplarele ce s'au găsit trimise aici, s'au confiscat. Totodată s'a pornit procedura penală împotriva acestei publicațiuni, și tribunalul din Brașov a lansat o decizie, pe care o lăsăm să urmeze în traducere:

Nr. 6077/904 bftö.

Procuratura reg. cu adresa Nr. 9262—904 face propunerea pentru anihilarea (megsemmités) cărții „Istoria lui Ștefan cel Mare pentru poporul român“ apărută la București în anul 1904.

Decisune.

În urma acestei propuneri se fixează termen pentru pertractare principală pe ziua de 3 Eebruarie 1905 orele 8^{1/2} în sala Nr. 93 etagiul II al palatului justiției, la care se citează:

1. Procuratura regească. 2. Ioan Ciurcu, librar, Brașov. 8. Eliseu Dan. 4. Ioan Dologa. 5. Pavel Beșa. 6. Victor Varna. 7. Ilarie Bozga. 9. Teofil Vlad. 9. Dr. Nicolae Hângănuși. 10. Leon Buzdug. 11. Dr. Andrei Monda. 12. Iustin Sohorca. 13. Ioan Marcu. 14. David Sânjoan, 15. Lazar Avram. 16. Vasile Tohan. 17. Ioan Barna. 18. Grigore Boneu. 19. Haliță. 20. Grigore Pleotosu și 21. Ioan Gheție, cari au pretențiuni față cu cartea ce va trebui adusă și anihilată.

Numiții indiviei în sensul §-lui 477 c. p. posed dreptul ce li-se cuvine acușatorilor și pot să trimită în locul lor la pertractare advocați.

Se observă însă, că absența lor, sau a reprezentanților lor, nu va împedeca acțiunea și enunțarea sentinței.

Motive.

În cartea propusă pentru confiscare și anihilare se cuprind criteriile delictului de ațitare prevăzut în alinea II a §-ului 17 c. p.

Având în vedere însă, că delictul ațitării s'a făcut în străinătate și că din cauza aceasta acțiunea penală nu se poate porni contra nimeni,

Având în vedere, că cu toate acestea confiscarea și anihilarea tipăriturii în virtutea §-ului 62 c. p. se poate face (van helye), și

Având în vedere în sfârșit, că pentru săvîrșirea acțiunii în sensul §-lui 24 pr. p. este competent tribunalul r. din Brașov, fiind-că acest tribunal a pornit acțiunea mai curînd de cât tribunalul din Bistrița.

Din toate aceste considerațiuni în sensul §-ului 477 c. p. a trebuit să se ordoneze ținerea pertractării principale (főtárgyalás).

Brașov, 11 Ianuarie 1905.

Tribunalul r. secția criminală

ss) Dr. Hahn,

președintele pertractării principale.

— Din toți cei chemați aici la judecată, nu s'a prezentat decât dl I. Ciurcu librar din Brașov. Ceilalți 19, fiind toți din Năsăud și dela Bistrița, au usat de dreptul asigurat în lege și relevat în citațiune și nu s'au prezentat, nici advocați n'au trimis.

Tribunalul s'a constituit astfel: Dr. Hahn Bela, președinte, asistat de juzii de Schobeln și Pavelka. Procuror: Dr. Knörr. Notar: Bardocz. Interpret Oct. Sorescu,

Președintele chema la bară pe dl Ciurcu și îl întreabă: Știi ungurește?

Ciurcu: Știu puțin.

Președintele (ungurește): În cartea dlui Iorga procurorul a încriminat număroase pasaje ca false și ațitătoare a Românilor contra Maghiarilor. Cunoști acele pasaje? Ai cetit cartea?

Ciurcu: Nu.

Președ.: Poștești să se cetească aici?

Ciurcu: Nu.

Președ.: Dl procuror?

Procuror: Nu!

Președ.: Cu toate că nici dl Ciurcu, nici procurorul nu cere să se cetească pasagele incriminate, fiind vorba de publicitate, ordonez să se cetească.

Notarul cetește în traducere ungurească pasagele incriminate, unul mai lung dela începutul cărții, unde se spune, că pământul locuit de Români se numia: pământul Românilor, țeara românească, apoi la pag. 112 unde se vorbește de Baia, pag. 162, unde se spune că străbunii lui Matiaș au purtat căciula și opinci și au tăiat mămăliga pe talger de lemn; pag. 168, 170, unde se spune că Ștefan nu era supus întru nimic regelui Ungariei, 174, unde se spune că Ștefan Batory era om viteaz, dar care venia totdeauna târziu; 208 unde se vorbește despre invasiunile în Moldova ale Ungurilor din Ardeal; 303 și 304 unde se vorbește de evanghelia cea nouă propovăduită de Cogălniceanu, de Baia, care pentru Români e mai însemnată decât Corintul, pentru că aici a fost rănit Matiaș, de sabia moldoveană; 310 despre învierea lui Ștefan, să facă dreptre Românilor; 313, 314 unde se vorbește despre înfrățire.

Preș. întreabă pe dl Ciurcu, dacă are vr'o observație,

Ciurcu: Nu.

Preș. Dl procuror?

Procurorul: Spune, că ațitarea e evidentă. Autorul e străin. Cere să se enunțe prin sentință confiscarea și anihilarea tuturor exemplarelor, ce s'ar găsi în Ungaria.

Tribunalul se retrage în camera de chibzuire, de unde eșind, președintele enunță sentința în sensul cum a cerut procurorul. În motivare aduce înainte, că autorul a întins hotarele României până la Tisa, a invocat spiritul lui Ștefan, ca să-i biruiască pe Maghiari, prin ceea-ce a ațitat pe Români contra Maghiarilor iar prin decretarea lui Batori și alte persoane istorice maghiare prezentate ca asupritori și lași a provocat disprețul Românilor față cu Maghiarii. — Sentința se va comunica tuturor tribunalelor și prin ministerul de interne organelor administrative.

Dl Ciurcu a cerut să i-se dea sentința în scris, ceea-ce s'a acordat.

După alegeri.

Alegerile s'au terminat, mai rămân a se face balotagiile în unele cercuri. Români cari am intrat în acțiune numai cu zece zile înainte de alegeri, am reușit, putem zice, frumos! Peste tot însă avem a observa un lucru îmbucurător, că letargia ce apăsa asupra spiritului poporului nostru s'a scuturat, și au dat loc tendințelor nobile de a să validită; precum cu bucurie și cu fală putem constata. Nu este pădure fără uscături, dar în toate locurile candidați naționaliști și poporul român a stărnit admirațiune. Contrarii noștri cari nu 'ncetează a ne acușă cu fel de fel de lucruri neplăcute, de multe ori chiar rușinoase, a trebuit să se închine înaintea ținutei noastre! Eacă unul din succese! Șovinisti încarnați, oameni dușmani ai neamului nostru au trebuit să recunoască spre rușinea lor, că poporul Român până acuma acuat, este nevinovat, că politica Românilor și programul lor este cel mai cinstit, și că politica de guvernament, precum poporul desmerdat, și gugulit, este prea păcătos, cu mult mai păcătos decât cum erau crezute!

Toate partidele dușmănoase nouă, sunt azi convinse, că poporul Român este cu tot dreptul adiet și devotat conducătorilor lui, pentru-că aceștia au la inimă năcasurile și dorințele îndreptățite ale lui. Maghiarii chiar au să fie cei mai mari spriginitori ai programului nostru, pentru că programul nostru Român, este programul omului asuprit, setos după drept și dreptate, este programul poporului întregii țării, fiind cu toți supuși la aceleași necasuri și neajunsuri.

Programul național Român a fost atacat insultat, batjocurit de foile maghiare saturate de șovinism, cari mică plăcere și mică știință au în a scrie care de care mai mare frase goale de patriotism maghiar de visuri mai imposibile a se realisa, dar când au venit candidați naționali espunând programul nostru, limbile au muțit, fiecare a început a bate în retragere și scriau că cutare și cutare candidat național român a espus un program care pare a fi moderat și a să putea primi, cu toate că acest program este chiar acela care cu puține zile mai înainte fusese atacat așa de vehement. Opiniunea publică între maghiari s'a schimbat, miștî începeau a critica aspru scriselile șoviniste-fantastice ale acelora cari mica plăcere aveau în a scrie lucruri cari mai tare ne dehonesta, și ne arătau ca un popor vrednic de dispreț și de a fi maltractat ca trădător de patrie. Câți candidați naționaliști români, și cum au fost de observați, spionați, cu toate aceste nici unul nu a putut fi esceptionat, că ar fi vorbit în contra intereselor patriei ori a căreia clase de cetățeni! Eacă un alt rezultat foarte mare, cei mai mari șovinisti, cei mai mari dușmani ai neamului Român, trebuie să tacă! Opiniunea maghiarilor începe a se schimba. Ei încep a ne cunoaște conducătorii, aspirațiunile, vederile, și ne laudă, se închină înaintea noastră ca înaintea unui neam vrednic de cinste și laudă.

Am învățat apoi cum trebuie să fim organizați să reușim la izbândă. Am căzut cu candidați naționali în mai multe locuri, dar în toate aceste, cauza cea mai de frunte a fost lipsa de organizație cum e necesară aici în Ungaria. Am fost prea buni, prea creduli, și nu am presupus atâta răutate și șiretenie, să ne ducă alegătorii de sub ochi. Am învățat cum e a să face în viitor, acesta este alt rezultat.

Revoluția din Rusia.

Știrile semioficioase descriu situația în mod liniștitor și spre liniștirea tuturor. Dar situația din Rusia continuă a fi gravă. După mărturiile unanime ale corespondenților vrednici de credință, calmul, ce domnește în Petersburg e ceva superficial, esterior. Cu toate că munca s'a început, nu e eschis ca în prezenta stare emoționată a spiritelor, s'alerge din nou în stradă, dar' acum luând lecție din trecut cu arma în mână. Guvernul țarist continuă și acum aplicarea celor mai severe măsuri față de cei renitenți, dar' de altă parte adresează proclamațiuni către muncitorii, proclamațiuni asigurătoare și pline de promisiuni, aplică deci clasicul metod al guvernelor despotice: divide et impera.

Telegrame particulare ne spun, că în Polonia zi de zi e tot mai rea situația; Varșovia e liniștită numai la aparență, ear' în Lodz și Censtochau aerul e pestilencios politicește.

Revoluționarii incurcă și mai tare itele imperiului. Au împărțit proclamațiuni printre muncitorii, în care anunță o întreagă serie de omoruri politice.

Nobilimea rusă încă nu lasă vremea să treacă în zadar. Prin orașele imperiului țin adunări, în cari adunări se vorbește, pledează, scrie și discută adrese în favorul unei constituțiuni, ce ar trebui să se îndure să dea țarul mult obiditului seu popor.

La universitățile din Chiev, Odesa, Moscva etc. au sistat prelegerile.

Și azi, când numărul greviștilor ajunge o sumă colosală, când focul aprins și inaugurat în capitală află Prometei în toate colțurile Rusiei, când numărul liberalilor atât de mult câștigă prin societatea sus pusă, guvernul țarist merge înainte pe calea bătălii și până acum. Motorul revoluției fură nesuccesele din estremul orient și de se continuă acolo seria înfrângerilor, acasă focul revoluționar capătă tot mai mare vălvătae.

Răscoală în Polonia.

Lodz, 5 Febr. n.

Eri au îngropat 9, ear' azi 8 jertfe ale demonstrațiilor. Și în cimitir s'a ciocnit mulțimea cu miliția. Doi au căzut, 15 au primit răni. Un polițist a omorât un băiat de Jidov și un muncitor. Circulația trenului vicinal a încetat. Toți fabricanții au hotărât, că scad la 10 zile timpul de lucru, ori cu invoirea guvernului dau timp liber de o oră și jumătate la prânz.

Cracovia, 5 Febr.

În Varșovia a fost ciocnire între muncitorii și popor.

Varșovia, 5 Febr.

Sabadni Golosa vestește: La turburările de stradă din 27 s'au rănit 6 polițiști și un jandarm. Nu se poate hotărî, cine și câți au fost omorâți, fiindcă mulțimea a dus pe morți cu sine. Acum e liniște pretutindeni. Mulți umblă la biserică, străzile sunt vioae. Greva a încetat în mai multe fabrici.

Varșovia, 5 Febr.

Greva s'a estins asupra ținuturilor Varșovia, Petrican, Kalis, Radon, Lublin și Suvalp. În locul din urmă greva a încetat.

Adunarea nobililor la Moscva către țar.

Moscva, 5 Febr.

Textul adresei, ce o vor trimite la țar nobilii din adunarea lor din Moscva, e următorul: Sire! În zilele grele de azi ale Rusiei nobilimea din Moscva să îndreaptă către tine și

inima aceeași grijă ne-o cuprinde, ca și inima Ta de Rus. D-zeu ne-a trimis asupra noastră grea încercare, oh țar, și asupra Rusiei. Un rășboi așa greu și crunt sugerează toată puterea Rusiei, cum nu a fost până acum. Încă nu se poate prevedea sfârșitul atât de așteptat al acestui rășboi și într'aceea desoluție internă amenință societatea și ține în agitație poporul. Poate infricați de vijelia rășboiului gândim la imediata sistare a lui, ceea-ce ar fi posibil numai cu prețul unor pierderi mari și umilirea politică a Rusiei? Nu! Cu Tine dimpreună, Țarule, credem, că viteazănea armată sub conducerea esperiatului beliduce va reporta dorita biruință și asigură Rusiei pacea cinstită și trainică. Oare e acum momentul oportun pentru a organisa din nou Rusia și a schimba forma de guvernament? Las' să treacă norii plin de rășboi, să se liniștească furtuna, atunci Rusia condusă de mâna Ta va găsi acele căi, pe cari își poate regenera viața lăuntrică, după-cum poruncește desvoltarea istorică. *Domnește în conștiința puterii tale, împărat autocrat! În mărirea puterii tale zace puterea și speranța poporului rus.* Unitatea ei e pusă în neîncetată îngrijire ce o ai pentru binele ei. Incredete, că regnul vechi al patriei rusești ți-e credincios.

Moscva, 5 Febr.

Adresa minorității nobililor din Moscva, care adresă a fost respinsă, zice, că antecesorii domnitorii în vreme de mai mari pericole au ajuns pe tron. Prin unirea cu poporul au scăpat și făcut mare Rusia. Arată, zice adresa către țar, că legătura dintre ține și popor nu s'a rupt și ca îndată ce crezi, cu curviniță vei convoca reprezentanții poporului la conlucrare în afacerile statului, ca după pilda cuminților înaintași la olaltă cu poporul să află drumul care duce la progresul patriei.

Sufletul rusesc.

(Confidențe ale lui Michail Dimitrieh P...)

D-ta vrea-i, îmi zise în acea zi, oaspele meu, a explica geniul poporului nostru. Intrebându-te-ai, de unde purcede el? Savanții d-tale decid în comun, că caracterul unui popor e determinat prin originea sa de rasă, prin natura ținutului locuit, prin vicisitudinile impuse de soarte. Părerea mea e, că domniul științei neglijă mii de alte cauze. Însă puțin importă: eu îmi voi culea urașul pe patul lui Procust și-l examinez cu lanterna d-tale.

„Rasa? Isoarele misterioase ale Indiei și curgând din Asia în decursul veacurilor în împrejurări necunoscute au format acest fluviu turbure; într'o zi, ca și când ar fi erii, a ajuns la lumină; nimenea nu știe, de unde vin aste unde mute. Tot, ceea-ce Dumnezeu a rășcolit de când cu turnul Babilonului între marea ghețoasă și pacific, între Caucas și Altai, tot s'a ciocnit, s'a confundat și a tăcut în ignoratele noastre deșerturi. Priviți pe acești doi oameni, cari trec; judecând după fisionomie unul să pogoară din plattoul Mongoliei. Rasa! Cine a vorbit vr'odată de a noastră? Biblia zice: Gog și Magog. Herodot cunoaște pe Schiți cea mai recentă dintre toate națiunile; mai departe pe Hiperboreeni; nimenea nu a putut vr'odată spune ceva sigur despre locurile de dincolo de regiunile locuite, locuri învisibile și inabordabile... Iată tot, ce lumea veche știe despre noi. Cea nouă nu ne cunoaște aproape de o mie de ani; în ziua, în care cine va avisează, că va recăuta pe Gog și Magog, pe Schit și Hiperboreen, 80.000 de necunoscuți să ridică și răspund:

„Pe mine mă chiamă Ivan Ivanovici, mai mult nu știu.

„Iată unde am ajuns, nu-i așa?

„Ținutul? — Mergi la fereastra mea: privește jur împrejur; apoi percurge cele 20 grade de latitudine, care o deținem noi din glob, vizitează o sută alte case, privește la toate ferestrelor: vecinic aceleași tablouri, fără nici o trăsătură particulară care le-ar diferenția. Nu e decât singurătate, liniște.

Ținut șes, plan alb. Șase luni de moarte. Temperaturi, cari ar fi în stare a nimici până în germenile de viață. De odată, într'o dimineață de vară, căci noi n'avem primăvară, isbucnește viața fără tranziție: și ce viață!

Eri nu erau muguri; azi sunt frunze; floarea să grăbește, fractul îi urmează, un soare tropical încălzește, apele debordate să precipită peștii pădurii, e ceva plăcut, vesel și mareț, însă totdeauna nemoderat. Nici când nu încerca a servi de compasul blajinelor țării apusene față de ale noastre. Pământul rusesc are revolte și a dorii virgine, o să-și ridă de sforțările d-tale. D-voastră omul comandă: aici el ascultă de natură. Anul trecut unul din inginerii d-voastră venit să stavilească undele râului, a lucrat un sezon întreg; ear riul rus plectisindu-se și-a schimbat alvia cu un kilometru mai departe și deșalea vecină atrage pe bietul om. Trebuia să vedea nedumerirea savantului cu barometru, anemometru, cari nu dedeau, decât indicii false. Eu un om cred! instrumentele sale de precizie le-au înșelate bunit vânturile noastre, cari călătoresc de la mare la alta fără să întâlnească un munte. Să putut zice despre Rusia de nord, că e un chaos uitat de Dumnezeu. — Și acum mai descrie acțiunea unui așa sol asupra omului aruncat pradă caprițiilor lui!

„Să-ți vorbesc de istorie? Nu vreau să fac un curs: D-ta știi că nici un popor n'a fost atât de mândru și dur, că nici unul n'a îndurat atâtea slugărnicii domestice și străine, atâtea invasiuni și, că el rătăcește între Europa și Asia. — De mai bine vă spu teoria mea științifică; e și mai bună. După mine Rusul e produsul mâncării sale. D-ta cunoști ciorba națională, de care îți duci aminte cu oroare; găsești acolo, de toate pește, legume, ierburi, bere, ghiță și mai știu ce? Lucruri escelente și execrabile; ni-ți căzi nu se poate spune, ce va aduce o lovitură sondă. Tot așa și cu sufletul rus; e o căldură, unde fermentează ingrediente confuze: tristețe, nebulie, eroism, slăbiciune, misticism și nepracticitate. Dacă ai ști, până unde se poate coborî acest suflet! Dacă-i știți până unde se poate înălța! și câte momente desordonate!

„Ai văzut țărani din satul meu: câteva familii legate de acest lințoliu de zăpadă. Ți-ai de bună seamă, că aceasta adunătură de oameni nu e decât o prelungire vie a pădurii, întocmită ca ea de obscură, nepătrunsă, surdă la marșgomote de idei, cari reinvie și transformă lumea. Vi-s'au părut fără de interes aste ființe primitive, reduse la minimum de trebuințe și activitate, nim, cu care să pot mulțumi creaturi omenești. Ei bine! încearcă să miști aste suflete în letargia imediat un sentiment, o ură, o lovitură neprevăzută și deșteaptă. Și vei vedea ridicându-se de la acest neam martiri, eroi, nebuni, cu cari poți umplea o epopee“.

(Indépendance roumaine). E. Melchior de Vogüé, membru al acad. franceze.

Rășboiul ruso-japonez.

Petersburg, 5 Febr. Generalissimul Kuropatkin telegrafează țarului Nicolae în

l. c.: Avantgarda coloanei noastre trimisă în direcția Savsir și Ciancian a respins avantgarda dușmanului. Japonezii la retragere nu și au putut lua cu ei morții și trupurile noastre a aflat pe câmpul de luptă 43 cadavre japoneze. Pierderile ni-s neînsemnate. La luarea satului Ciatansenan, erii, generalul Dombroski s'a rănit la picior, dar pentru că aceea a rămas în linia de bătaie. Temperatura azi dimineață a fost 24 sub 0.

Eri telegrafează Kuropatkin următoarele:

N'am căpătat nici o știre despre lupta a 4. Acțiunea noastră s'a restrins la acele că voluntarii au neliniștit inamicul.

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul igienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de fălci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curate. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întregă fără cerul guri. Scoateri de dinți fără nici o durere și

NOUȚĂȚI.

ARAD, 7 Februarie n. 1905.

— **Sedință publică.** Societatea de lectură „Ioan Popasu” a tinerimei studioase dela institutul teologic-pedagogic diecezan din Caransebeș aranjază o *sedință publică* Duminică la 30 Ian. (12 Febr.) 1905 în sala mare a otelului „Pomul verde”, la care va invita cu toată onoarea Comitetul Societății. Inceputul la 8 ore sara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. 20 bani; de familie (3 membri) 3 cor. În pauză se va juca „Călușerul”. Oferte generoase în favorul fondului pentru ajutorarea elevilor bolnavi se primesc cu mulțumită.

— „Cordiana”, institutul de credit și de economii, societate pe acții, invită pe acționarii săi la *adunarea generală ordinară*, care se va ține în Fofeldea (localul institutului) Duminică în 26 Februarie st. n. 1905 după amiază la 1 oră. Obiectele: 1. Raportul anual al Direcțiunii, bilanțul anului de gestiune 1904 și raportul comitetului de supraveghiere. 2. Distribuirea profitului realizat conform bilanțului. 3. Alegerea comitetului de supraveghiere cu mandat pe 3 ani. 4. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii din Direcțiune.

— **Atentat în contra lui Loubet.** După cum anunță o depeșă din Paris poliția a dat de urma unui complot, ce se făcuse în contra lui Loubet. În portul din Marseille au fost deținuți doi Italiani, cari după cum s'a dovedit din scrisorile ce le aveau la ei, au voit să comită atentat în contra lui Loubet și în contra ambasadorului rusesc.

— **Gorki în prisoare.** A fost timpurie știrea venită din isvor englez, că Gorki ar fi fost eliberat. Până când informațiile tuturor ziarelor de ieri consunau în aceea că țarul luând în considerare mișcare scriitorilor din lumea întreagă — a eliberat condițional pe Gorki. Cele de azi însă toate aduc știrea că du Gorki încă și azi este deținut și încă nu este nici o speranță pozitivă că va fi eliberat. Raportorul ziarului Petit Parisien anunță că Gorki e și acum în temniță. Generalul Trepov i-a spus raportorului că încă despre soartea lui Gorki nimic nu s'a hotărât, probabil însă să fie adus în fața unei judecatorii civile.

— Din Berlin s'a anunțat: Raportorul ziarului Localanzeiger depeșează din Petersburg, că Gorki este încă închis dar e speranță ca încurând să fie eliberat. Nevasta lui Gorki care trăiește în Nisni Norgorod auzind că bărbatul ei a fost deținut a venit imediat la Petersburg. La început însă nici de cum nu voia să o lase să-l vadă. Abia Joi trecută a putut să-l vadă. Gorki spunea nevastei sale că e bine tractat și nu are nici un motiv de a să plângă. Membrii acelei deputații care a predat principelui Mirski planul de reforme, sunt deținuți cu toții și puși în celule singuratică. Gorki e bine și vesel; nu este de loc îngrijat de soartea sa. Peste tot sunt de credință că Gorki după ce va fi eliberat va fi exilat în centrul imperiului pe vreme mai îndelungată.

— **Generalul Stefan Falcăoanu**, cum ni-se scrie din București a murit în 23 Ianuarie, Duminică. El a fost ministru de război, șef al marelui stat major și membru al Academiei române. S'a distins în războiul pentru independență, care l-a început ca locotenent-colonel și l-a terminat ca colonel.

— **Unchiul papii.** Giuseppe Battio, unchiul papii Pius X a murit subit în Roma. El a cerșat în Roma pe papa care ținea foarte mult la el. Papa îl și dăruise foarte.

— **E al naibii Românul.** Nu peste multe zile va fi alegere de deputat dietal la Chișineu. Tot natal românesc e pe lângă candidatul nostru național, dl J. Russu Șirianu. Insufletirea pentru candidatul nostru e indescriptibilă, ceea-ce să poate vedea și din următoarele ce ni-se comunică:

Câți-va Români rătăciți și cari până acum voiau să voteze cu străinul — ceea-ce sperăm, că nu va fi — au fost cinstiți de străin, cu un papricaș. Se zice, că un posnaș, a străcurat vr'o rudă și mai bine de săpun în papricaș. Măncară oamenii noștri; dar, ce să vezi apoi? . . . Săpunul meu știindu-și meseria începu să le spele mâțele.

Era mai mare chiu și val. . .

— **Scrisori amenințătoare pe masa țarului.** În Rusia la aparență a încetat revoluția. Puștile lui Trepov au lucrat foarte bine. Dar dacă

țarul ar crede că nici în ascuns nu mai bătue revoluția atunci amar s'au înșelat. În zilele din urmă a dat pe biroul său de scrisori amenințătoare. Intr'un mod neînțeleșibil au ajuns aceste scrisori pe masa lui. Și e ușor de închipuit groaza care l'a cuprins pe țar văzând că mâna lungă a revoluției a ajuns chiar și până la biroul lui. A chemat la sine pe căpitanul poliției și se afirmă că i-ar fi aruncat în față o mulțime din scrisorile acele. Garda palatului de iarnă a fost întărită. Afară de aceea au postat în fiecare odaie câte o sentinela înarmată cu toate acestea scrisorile mereu veniau. Și cum într'aceste ziarele din străinătate aduceau știri foarte intime despre familia țarului, dânsul s'a convins că trădătorul trebuie să fie în nemijlocita lui apropiere și pentru a-l descoperi i-a venit o idee foarte bună. A dat să-i aducă din arsenalul său un cavaler de metal și l'a așezat în cabinetul său de lucru. Aceasta s'a făcut fără nici un secret ca nu cum-va trădătorul să bănuiască ceva. S'a îngrijit țarul ca personalul întreg se știe despre cavalerul din cabinetul său pentru-că de îl așeza în haină, putea face bănuială.

A așezat în sine în cavalerul ce-l pusese lângă biuroul său pe unul dintre servitorii săi credincioși. Încă în noaptea aceea veni încet în taină o damă în odaie și a așezat pe masă o scrisoare. Atunci cavalerul de metal și o apucă de gât. Un țipet se auzi la aceasta, garda alergă în lăuntru asemenea țarul, aprinseră și lămpile și spre cea mai mare surprindere în oaspele de noapte au recunoscut pe Elisabeta Kriesseling guvernanta uneia dintre ficele țarului, care avea deplina încredere a familiei. Guvernanta căzând în genunchi a recunoscut că stătea în legătură cu comisia revoluționară din a cărei încredere punea pe masa țarului scrisorile. Încă în noaptea aceea a fost escortată din țeară.

— **Quae tempora.** Ministrul cultelor și instrucțiunii publice la începutul anului 1902 a dat un ordin discret către episcopii slovaci, să nu permită, ca preoții slovaci, cari sunt antimaghiari să meargă de preoți în America, unde înscenează numai treburi antimaghiare. Foia „Slovensky Dennik” din Pittsburg a aflat despre asta și a luat notiță despre așa ceva nemai pom-nit. *Față de asta ministerul oficios desminși treaba.* Dar feia slovacă era bine informată. În numărul următor foia slovacă dădu fotografiat întreg ordinul dlui ministru. După-ce îndrăznise oficios desminși, ceea-ce era adevărat, dl ministru nu mai avu, ce să facă decât să pornească cercetare contra slujbașului, care l-a trădat. . . oh mores! . . .

— **Moartea unui artist francez.** Cântărețul Boudouresque, în care decurs mai mult de zece ani a fost un decor bas al operei franceze, a murit în etate de 76 ani.

Născut în Bastide-sur-l'Hers (Ariège) cu toate bunele sale studii muiscale, se consacra comerțului. El era stabilit la Marseille când într'o sară baritonul Maurel înainte de a cânta la Grand-Théâtre Ernani de Verdi, artistul designat pentru solul lui Silva era bolnav: pentru a scăpa situația Boudouresque îl substituî, avu un succes enorm. Puțin mai târziu intră la operă, sub direcția lui Halanzier, fu aplaudat în la luive, Robert le Diable, La favorite, les Huguenot, Guillaume Tell etc. La venirea direcției lui Ritt și Erilhard părăsi opera.

Petrecu în Marseille.

— **Invitări.** Comitetul paroghial gr.-or.-rom. din comuna Cornițăl cu ocaziunea sfințirii noului edificiu școliar ce se va celebra după serviciul sfințit la 12 ore a. m. prin delegat Consistorial. Cu onoare vă invită la petrecerea ce o va arangia Duminică în 30 Ianuar (12 Februar n.) a. c. în localitatea școlii Inceputul la 6 ore seara. Venitul curat e destinat pe seama școlii. Bilet de intrare de persoană 2 cor. de familie 3 cor. Suprasolvirile să primesc cu mulțumită la adresa cassarului (Ioan Butiri inv. Feketepatak u. p. Nagy-Bárod) și se vor cuita pe cale ziaristică. De vuptuate pe lângă prețul cel mai moderat este îngrijit. La 2 ore p. m. va fi banchet, pentru popor separat. La tren în Rév vor sta trăsuri gratis, dacă On. oaspeți vor avisa prin o

Tokio, 5 Febr. (Reuter). În noaptea de ieri spre Sâmbătă au avut loc mai multe puzluri pe lângă Saho și Hunho. Vineri noaptea Rușii au pușcat în mai multe locuri în frontul Japonez. O mică trupă rusă de infanterie a atacat Vaitaosan, Titisan și Saito, dar după-cum se vestește din cartel general, au fost respinși. Vineri după amiază din Linsicutun, Vantaosan, din Saho și alte poziții ruse s'a pușcat asupra trupelor japoneze. Sâmbătă dimineața 600 cavalerie și 2 companii de infanterie a atacat Chiaticiu. La trimiterea acestei vești, Japonizii apără încă Chiaticiu. 300 călăreți ruși cu 2 tunuri în 27 Ianuarie a ocupat Jongehin, situat în partea nordică a Coreei, dar în 28 l-a părăsit și s'a retras spre nord.

Londra, 6 Febr. (Telegramă privată). Știrile de dimineață publică următoarea telegramă, datată în Tokio:

După vești oficiale și altele Joi situația în flancul drept japonez a fost neschimbată. Forțele ruse spre 4 în centru au fost ciocniri mari și atunci Japonizii au făcut prizonieri mai mulți Ruși. Prima și a cincia brigadă de vânători Joi dimineața au atacat Utsiakon, dar a fost respinsă spre Sangsi și de partea Rușilor au căzut mai mulți de două sute. În împrejurimea lui Sumbad au fost 900 cadavre de Ruși.

Londra, 6 Februarie. Se anunță din Tokio: În lupta dela Hejcontaj au căzut 24 ofițeri japonezi. Tanab, generalul încă a căzut răni grave. Împăratul japonez a primit în audiență pe amiralul Togo în audiență. După ce Togo se reîntoarse la flotă. Generalul Kurozuma, care a condus asaltul contra corăbiilor de 203 metri, a murit de apoplexie.

Petersburg, 6 Februarie. Corespondentul din Mandjuria al lui Russ publică o declarație a lui Kuropatkin. care a făcut-o la un banchet. Kuropatkin ar fi zis, că Japonizii conduc cu dibăcie războiul și nu opează bine, fiind-că altcum Rușii ar fi strămutați de demult dincolo de Carbin. «Novoje vremja» dă vești despre recunoașterea forțată, cari le-au făcut Rușii în 1 Februarie. Rușii au încunjurat pasul Janceling și-au silit pe Japonizii să se retragă. Contra atacul Japonizilor nu a reușit. În 2 Februarie Japonizii au ocupat o parte a pasului, dar căpătând Japonizii întăriri de 6000 oameni, Rușii au fost siliți să se retragă.

Berlin, 6 Februarie. (Telegramă privată). Se telegrafează din Petersburg, că corpul al 4-lea de armată în ultimile zile ale lunii decembrie pleacă pe câmpul de câmpul de război din Extremul Orient.

Armistițiul pentru îngroparea morților.

Londra, 6 Februarie. (Telegramă privată). Prin Roma se vestește din Tokio: Maresalul Oyama și generalul Kuropatkin tractează despre un armistițiu, ca să poată îngropa morții. Armistițiu să va referi la un timp mai îndelungat, deoarece numărul morților e foarte mare.

Ultimile zile ale lui Port-Arthur.

Reidt, general Rus, care din Port-Arthur a sosit acum în Colombo a povestit, că în ultimul timp în Port-Arthur nu a mai fost absolut nici o muniție și artileria era în necesitate să puste chiar cu bombe japoneze, care nu explodaseră. Dacă Japonizii ar fi dat atunci un atac general contra cetății, ar fi trebuit să se predee. Dacă rezistența ar mai fi ținut numai o zi, s'ar fi întâmplat un mare măcel și acestora le-a pus capăt Stössel prin predare. În Port-Arthur au fost și 500 femeei.

INSERTIUNI și RECLAME.

Primul

și singurul institut de
specialitate p. spălarea
și curățirea rufelor

al lui
Bettelheim K.

ARAD, Aulich Lajos-u. 2.
Nr. Telefonului 184.

Dr. Éles Béla

și-a deschis

cancelaria advocațională

în Arad, strada Deák-Ferencz nr. 42

(colțul stradei Deák-Ferencz și piața Andrassy).

Ujházi Ede

giuvelier

atelier de gravuri

Arad, Salacz-utca 1. (Andrassy-tér.)
(gravări de monograme, embleme, inscripții)

Execută specialități de giu-
vaere, tot felul de reparări
abatjour etc. Schimbări
de aur și argint conform
cursului de zi.

Comande din provincie să execute prompt.

Asortiment de articoli de optică.

Reparări de oroloage.

Prețuri culante.

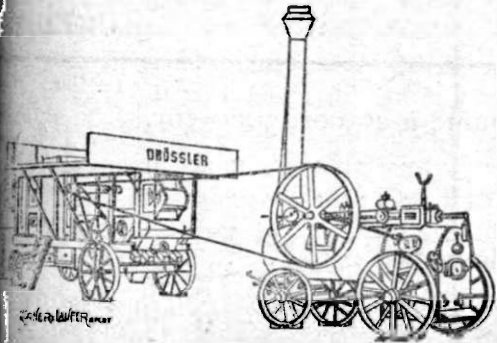
464

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, grăpă de vapor,
mălăce cu vapor, mălăce de mână și (jargányos) motoare de
lei crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfă solidă, pe lângă
condițiuni favorabile de
plată. —

Se trimit cataloage de
preț și cheltueli gratuit.

Se caută agenți.

490

**CREMA
MARGARETA**

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, in-
ofensivă cu efect grabnic și sigur,
care face să dispară alunițele, petele
de ficat, roșeața de pe nas și de pe
mâni. Mijloc mai bun pentru obraji
și mâni aspre nu există.

Efect instantaneu.

Pretul 1 cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

Primul atelier din Arad, pentru re-
pararea de ciornice și bijuterii.

Nr. Telefonului 63.

Cărbuni de peatră

de Petroșeni pentru Salon.

Briquette de cărbuni rotunzi de Tatra.

Briquette de cărbuni

„JILSE“

de Prusia

cel mai ideal material de încălzit.

Se capătă pentru prețurile cele mai cu-
lante cu transport la

ROTH JÓZSEF

— întreprindere de transport de mobile. —

ARAD, Eötvös-utca 3. sz.

Atențiune la firmă!

S'a deschis

Bazarul de pe piața Libertății

unde se vind pentru prețurile cele mai culante tot
felul de obiecte pentru

cadouri de crăciun și anul nou

precum: ciorapi, tricouri, jucării, obiecte pentru fumat,
săpunuri parfumate, ciorapi pentru bărbați, dame și
copii, giamantane de școală și piață, mășae și batiste
alte multe lucruri alese pe cari nu le înșirăm aci.

Cu deosebită stimă:

450

Rosemberg József

BAZARUL CEL MAI IEFTIN!

HEGEDÜS JÓZSEF

ciornicar ARAD. juvelier

— Piața Boros Béni și colțul străzii Nádor. —

Chronomètre Alpina

GENÈVE
1896

PARIS
1900

Cel mai
ESCELENT
ciornic
al veacului.

Union
Horlogère
BIENNE-GENÈVE.

Cadouri de Crăciun și Anul nou.

Prețurile cele mai ieftine.

435

„Berlișteana“ asociațiune de ajutorare în comuna Berliște.

C O N V O C A R E.

Domnii membri ai asociațiunii de ajutorare „Berlișteana“ sunt prin aceasta convocați în sensul §-lui 26 din statute

III-a adunare generală ordinară,

carea se va ținea în Berliște la 19 Februarie 1905 la 2 oare post-meridiane în localul asociațiunii.

O b i e c t e l e :

1. Raportul direcțiunii despre activitatea anului al III-lea de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Primirea compturilor și darea absolutului.
4. Decisiune asupra împărțirii profitului curat.
5. Alegerea direcțiunii pe periodul de 3 ani.
6. Modificarea statutelor, §§-ii 17, 21, 40 și 54.
7. Eventuale propunerii făcute în sensul §-lui 37 lit. i).
8. Esmiterea celor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

Berliște din ședința consiliului comun ținută la 1 Februarie.

Direcțiunea.

DEBIT.

Contul Bilanțului pro 1904.

CREDIT.

	Cor.	b.		Cor.
Casa în numărar		178 02	Capital social după 253 quote à 20 cor. 3060 cor.	2700
Inventariul marfei	2325.80		Fondul de rezervă	539
Plus de marfă afară de inventar	243.36	2569 16	Creditori	353
Spese de fondare	200.00		Salare și chirie neridicate	153
După amortisaro de 1/6 parte	50.00	150 —	Plus de marfă afară de inventar	243
Mobiliar	215.50		Profit transpus din anul 1903	30.76
După amortisare de 100/0	21.55	193 95	Profit curat din anul 1904	46.92
Debitori		980 40		
		4071 53		4071

DEBIT.

Contul Profit și Perderi.

CREDIT.

	Cor.	b.		Cor.
Salare		643 —	Venite din vinderea marfei	1514
Dare directă și comunală		346 29	Venite din interese	20
Dare de trafică		23 34	Venite diverse	19
Porto poștal și trăsuri		101 44	Profit transpus din anul 1903	30
Asignațiune		19 40	Plus de marfă afară de inventar	243
Chirie		126 66		
Interese		32 45		
Diverse		313 14		
Amortisare din speșele de fondare	50.00			
Amortisare din mobiliar	21.55	71 55		
Plus de marfă de inventar		243 36		
Profit transpus din anul 1903	30.76			
Profit curat din anul 1904	49.92	77 68		
		1998 31		1998

Berliște, la 31 Decembre 1904.

Direcțiunea:

Dimitrie Măgărin m. p., dir. **Iosif Murgu** m. p. **Stefan Pervulovici** m. p., cassar **Simion Măgărin** m. p., co.
Ioan Măgărin m. p. **George MIOC** m. p. **Pavel Măgărin** m. p.

Bilanțul present, precum și contul Pr. p. Prdere examinându-le conform legii și statutelor, le-am aflat esacte și cărțile purtate în

Berliște, la 30 Ianuarie 1905.

Comitetul de supraveghiere:

Dimitrie Goicu m. p., președinte **Iosif Chirescu** m. p. **Ion Măgărin** m. p. **Ion Murgu** m.
Iosif Murgu m. p. **Nistor Irimia** m. p. **George Irimia** m. p. **Simion Măgărin**